Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

20. detsember 2017*

Eelotsusetaotlus – Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Kohtualluvus, kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine tsiviil- ja kaubandusasjades – Lugano II konventsioon – Samal ajal pooleli olevad kohtuasjad (*lis pendens*) – Mõiste „kohus“ – Šveitsi õiguse alusel tegutsev lepituskomisjon, kes vastutab igale sisulisele kohtumenetlusele eelneva lepitusmenetluse eest

Kohtuasjas C-467/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Amtsgericht Stuttgart'i (Stuttgardi esimese astme kohus, Saksamaa) 8. augusti 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. augustil 2016, menetluses

Brigitte Schlömp

versus

Landratsamt Schwäbisch Hall,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud A. Rosas, C. Toader (ettekandja), A. Prechal, ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik M. Aleksejev,

arvestades kirjalikku menetlust ja 5. juuli 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– B. Schlömp, esindaja: *Rechtsanwalt* D. Adam,

– Landratsamt Schwäbisch Hall, esindaja: *Rechtsanwalt* D. Vollmer,

– Šveitsi valitsus, esindajad: M. Schöll ja R. Rodriguez,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin ning M. Heller,

olles 18. oktoobri 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada 30. oktoobril 2007 allkirjastatud tsiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse ning neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsiooni, mis on ühenduse nimel heaks kiidetud nõukogu 27. novembri 2008. aasta otsusega 2009/430/EÜ (ELT 2009, L 147, lk 1; edaspidi „Lugano II konventsioon“), artikleid 27 ja 30.

2 Taotlus on esitatud Brigitte Schlömpi ja Landratsamt Schwäbisch Halli (Schwäbisch Halli maakonnaamet, Saksamaa; edaspidi „maakonnaamet“) vahelises vaidluses B. Schlömpi esitatud nõude üle tuvastada ülalpidamiskohustuse puudumine (edaspidi „negatiivne tuvastushagi“).

Õiguslik raamistik

Lugano II konventsioon

3 Lugano II konventsiooni II jaotise „Kohtualluvus“ 2. jaos „Valikuline kohtualluvus“ sisalduva artikli 5 lõige 2 sätestab:

„Isikut, kelle alaline elukoht on käesoleva konventsiooniga seotud riigis, saab kaevata käesoleva konventsiooniga seotud teises riigis:

[…]

2. ülalpidamiskohustusega seotud asjade puhul
   a) selle paiga kohtusse, kus on ülalpeetava alaline või peamine elukoht […]“.

4 Selle konventsiooni II jaotise 9. jagu „Peatamine ja seotud menetlused“ sisaldab artikleid 27–30. Konventsiooni artikli 27 kohaselt:

„1. Kui käesoleva konventsiooniga seotud eri riikide kohtutes algatavad ühe ja sama alusega hagide põhjal menetlusi ühed ja samad asjaosalised, peatab see kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, käsiloleva menetluse omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena.

2. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena, loobub kohus, kellele hagi esitati hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.“

5 Sama konventsiooni artikkel 30 kehtestab:

„Käesoleva jao kohaldamisel loetakse menetlus alustatuks:

1. ajal, mil kohtule esitatakse menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokument kostjale kätte toimetada, või

2. kui dokument tuleb kätte toimetada enne kohtule esitamist, ajal, mil kättetoimetamise eest vastutav asutus selle kätte saab, tingimusel et hageja teeb pärast seda vajaliku, et dokument kohtule esitada.“

6 Lugano II konventsiooni V jaotis „Üldsätted“ sisaldab muu hulgas artiklit 62, mis näeb ette:

„Käesoleva konventsiooni kohaldamisel hõlmab mõiste „kohus“ käesoleva konventsiooniga seotud riikide määratud mis tahes ametiasutusi, millele on antud pädevus käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvate asjade lahendamiseks.“

7 Lugano II konventsiooni VII jaotises „Seos nõukogu määruse (EÜ) nr 44/2001 ja muude õigusaktidega“ sisalduv artikkel 64 sätestab:

„1. Käesolev konventsioon ei piira nõukogu [22. detsembri 2000. aasta] määruse (EÜ) nr 44/2001 [kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42)] ning selle muudatuste, 27. septembril 1968. aastal Brüsselis allakirjutatud konventsiooni (kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades) ning selle 3. juunil 1971 Luxembourgis allakirjutatud protokolli (Brüsseli konventsiooni tõlgendamise kohta Euroopa Ühenduste Kohtus), mida on uute riikide ühinemisel Euroopa ühendustega muudetud kõnealusele konventsioonile ja selle protokollile lisatud ühinemiskonventsioonidega, ning samuti Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vahel 19. oktoobril 2005 Brüsselis allakirjutatud lepingu (mis käsitleb kohtualluvust ja kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist tsiviil- ja kaubandusasjades) kohaldamist Euroopa Ühenduse liikmesriikides.

2. Kõnealust konventsiooni kohaldatakse alati:

a) kohtualluvust käsitlevate asjade puhul, kui kostja alaline elukoht asub sellise riigi territooriumil, kus kohaldatakse käesolevat konventsiooni, aga ei kohaldata käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teisi õigusakte, või kui sellise riigi kohtutele antakse pädevus käesoleva konventsiooni artikli 22 või 23 alusel;

b) seoses artiklites 27 ja 28 sätestatud peatamisega ja seotud menetlustega, kui menetlus algatatakse riigis, kus kohaldatakse käesolevat konventsiooni, aga ei kohaldata käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teisi õigusakte, ning riigis, kus kohaldatakse nii käesolevat konventsiooni kui ka mõnda teist käesoleva artikli lõikes 1 osutatud õigusakti;

[…]“.

Liidu õigusnormid

Määrus nr 44/2001

8 Määruse nr 44/2001 II peatüki 9. jagu „Peatamine ja seotud menetlused“ sisaldab artikleid 27–30. Määruse artiklis 27 on sätestatud:

„1. „Kui eri liikmesriikide kohtutes algatavad ühe ja sama alusega hagide põhjal menetlusi ühed ja samad asjaosalised, peatab kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, oma menetlused omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena.

2. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena, loobub kohus, kellele hagi esitati hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.“

9 Sama määruse artikli 30 kohaselt:

„Käesoleva jao kohaldamisel loetakse menetlus alustatuks:

1) kuupäeval, mil kohtule esitatakse menetluse algatamist käsitlev dokument või võrdväärne dokument, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokumendid kostjale kätte toimetada; või

2) kui dokument tuleb kätte toimetada enne kohtule esitamist, ajal, mil kättetoimetamise eest vastutav asutus selle kätte saab, tingimusel et hageja teeb pärast seda vajaliku, et dokument kohtule esitada.“

Määrus (EL) nr 1215/2012

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrust (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT 2012, L 351, lk 1), millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 44/2001, kohaldatakse alates 10. jaanuarist 2015, välja arvatud teatavad sätted.

11 Selle määruse artikli 29 lõiked 1 ja 2 ning artikkel 32 kordavad sisuliselt määruse nr 44/2001 artikleid 27 ja 30.

Määrus (EÜ) nr 4/2009

12 Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes (ELT 2009, L 7, lk 1) artikli 3 kohaselt:

„Liikmesriikides on ülalpidamiskohustuste küsimustes pädevad otsustama:

a) selle riigi kohtud, kus on kostja alaline elukoht; või

b) selle riigi kohtud, kus on õigustatud isiku alaline elukoht; või

[…]“.

13 Selle määruse artikli 68 lõike 1 kohaselt:

„Kui artikli 75 lõikest 2 ei tulene teisiti, muudetakse käesoleva määrusega määrust (EÜ) nr 44/2001, asendades selle määruse ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavad sätted.“

Šveitsi õigus

Tsiviilkohtumenetluse seadustik

14 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Schweizer Zivilprozessordnung, edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“) 1. osa 4. jaotises „Menetluse kestus ja hagist loobumise tagajärjed“ asuv artiklis 62 „Kohtuasja algatamine“ on sätestatud:

„1. Menetlus algab lepitusmenetluse avalduse, hagi, taotluse või ühise abielulahutusavalduse esitamisel.

[…]“.

15 Lepitusmenetlust reguleerivad tsiviilkohtumenetluse seadustiku 2. osa 1. jaotise artiklid 197–212. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 197 „Põhimõte“ näeb ette:

„Kohtumenetlusele eelneb lepitusmenetlus lepituskomisjonis.“

16 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 198 on loetletud erandid, mille alusel lepitusmenetlust ei toimu.

17 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku 2. osa 1. jaotise 2. peatükis „Lepitusmenetlus“ sisalduvad artiklid 202–207. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 202 „Menetluse algus“ näeb ette:

„1. Menetlus algab lepitusmenetluse avalduse esitamisega. […]

2. Lepitusmenetluse avalduses määratletakse vastaspool, esitatakse nõuded ning kirjeldatakse vaidluse eset.

3. Lepituskomisjon edastab avalduse viivitamatult vastaspoolele ja kutsub samal ajal pooled asja arutamisele.

[…]“.

18 Tsiviilkohtmenetluse seadustiku 2. osa 1. jaotise 3. peatükk „Kokkuleppele jõudmine ja menetluse jätkamise luba“ sisaldab artikleid 208 ja 209. Tsiviilkohtmenetluse seadustiku artikkel 208 „Kokkuleppele jõudmine“ sätestab:

„1. Kui lepituskatse õnnestub, protokollib lepituskomisjon kokkuleppe, nõustumuse või taotlusest tingimusteta loobumise ning seejärel esitatakse see protokoll pooltele allakirjutamiseks. Iga pool saab protokollist ühe eksemplari.

2. Kokkuleppel, nõustumusel või taotlusest tingimusteta loobumisel on jõustunud otsuse õigusjõud.“

19 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 209 „Menetluse jätkamise luba“ näeb ette:

1. Kui lepituskatse ei anna tulemusi, protokollib lepituskomisjon selle asjaolu ja annab menetluse jätkamise loa:

[…]

b. hagejale […]

[…]

3. Hagejal on õigus esitada hagi kohtusse kolme kuu jooksul menetluse jätkamise loa saamisest.

[…]“.

20 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku 2. osa 1. jaotise 4. peatükis „Lahendusettepanek ja otsus“ sisalduvad artiklid 210–212. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 210 „Lahendusettepanek“ näeb ette:

„1. Lepituskomisjon võib esitada pooltele lahendusettepaneku:

[…]

c. muudes varalistes vaidlustes, mille väärtus ei ületa 5000 [Šveitsi] franki [(ligikaudu 4350 eurot)].

[…]“.

21 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 211 „Õigusjõud“ näeb ette:

„1. Lahendusettepanek kiidetakse heaks ja see jõustub otsusena, kui ükski osapool ei vaidlusta seda 20 päeva jooksul alates selle pooltele kirjalikult teatavaks tegemise hetkest. Vastuväide ei pea olema põhjendatud.

2. Vastuväite kättesaamisel väljastab lepituskomisjon menetluse jätkamise loa:

[…]“.

22 Tsiviilkohtmenetluse seadustiku artikli 212 „Otsus“ kohaselt „võib lepituskomisjon avaldaja avalduse korral teha sisulise lahendi varalistes vaidlustes, mille väärtus ei ületa 2000 [Šveitsi] franki [(ligikaudu 1740 eurot)]“ ja „menetlus on suuline.“

Rahvusvahelise eraõiguse föderaalseadus

23 Rahvusvahelise eraõiguse föderaalseadus põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis näeb 2. jaotisesse „Kohtualluvus“ kuuluvas artiklis 9 „Samal ajal pooleli olevad kohtuasjad (*lis pendens*)“ ette:

„1. Kui sama esemega hagi on välisriigis samade poolte vahel juba menetluses, peatab Šveitsi kohus menetluse, kui on ette näha, et välisriigi kohus teeb mõistliku aja jooksul otsuse, mida Šveits saab tunnustada.

2. Määramaks kindlaks, millal on hagi Šveitsi kohtusse esitatud, on otsustav hagi algatamiseks vajaliku esimese toimingu kuupäev. Lepitusmenetluse alustamine on selleks piisav.

3. Šveitsi kohus loobub pädevusest hetkel, kui talle esitatakse Šveitsis tunnustatav välisriigi kohtuotsus.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

24 Šveitsis elava B. Schlömpi ema on H.S., kes oma hooldusvajaduse tõttu on paigutatud Saksamaal hooldekodusse ja kellele maakonnaamet maksab täiendavat sotsiaaltoetust.

25 Saksa õiguse kohaselt läheb nõue avalikest vahenditest makstava hüvitise summas üle sotsiaalabi maksvale asutusele, kellel on õigus need toetused regressi korras välja nõuda toetusesaajate lastelt, kui nende majanduslik olukord seda võimaldab.

26 Maakonnaamet esitas 16. oktoobril 2015 Friedensrichteramt des Kreises Reiat, Kanton Schaffhausenile (Schaffhauseni kantoni Reiati piirkonna rahukohus, Šveits), mis tegutses lepituskomisjonina, lepitusmenetluse taotluse, ja nõudis B. Schlömpilt 5000 euro suuruse miinimumsumma maksmist, jättes võimaluse selle summa muutmiseks pärast seda, kui B. Schlömp on esitanud temalt küsitud andmed.

27 Kuna lepituskatse ei andnud tulemusi, väljastas Friedensrichteramt des Kreises Reiat (Reiati piirkonna rahukohus) 25. jaanuaril 2016 „menetluse jätkamise loa“, mis toimetati maakonnaametile kätte 26. jaanuaril 2016.

28 11. mail 2016 esitas maakonnaamet Kantonsgericht Schaffhausenile (Schaffhauseni kantoni kohus, Šveits) hagi B. Schlömpi vastu, millega nõuti käesoleva kohtuotsuse punktis 26 nimetatud elatise miinimumsumma maksmist, jättes võimaluse selle summa suurendamiseks pärast võimalike lisaandmete saamist tema maksevõime kohta.

29 Pärast lepitusmenetluse algatamist, kuid enne Kantonsgericht Schaffhausenisse (Schaffhauseni kantoni kohus) hagi esitamist oli B. Schlömp esitanud Amtsgericht (Familiengericht) Schwäbisch Hallile (perekonnaasju lahendav Schwäbisch Halli esimese astme kohus, Saksamaa) 19. veebruari 2016. aasta kirjaga, mis saabus sellesse kohtusse 22. veebruaril 2016, määruse nr 4/2009 artikli 3 punkti a või b alusel negatiivse tuvastushagi.

30 See kohus tunnistas 7. märtsi 2016. aasta määruses, et tal puudub territoriaalne pädevus, ja saatis kohtuasja Amtsgericht Stuttgart'ile (Stuttgardi esimese astme kohus), kes sai selle 21. märtsil 2016.

31 Pärast negatiivse tuvastushagi kättetoimetamist maakonnaametile 26. aprillil 2016 esitas see 17. mail 2016 samal ajal pooleli olevate kohtuasjade (*lis pendens*) vastuväite, sest Šveitsi kohtus on menetlus pooleli, mistõttu peab eelotsusetaotluse esitanud kohus menetluse vastavalt Lugano II konventsiooni artikli 27 lõikele 1 peatama. B. Schlömp nõudis selle vastuväite tagasilükkamist, kuna lepituskomisjon ei ole „kohus", mistõttu Lugano II konventsiooni artikli 27 lõige 1 ei ole kohaldatav.

32 Tuginedes Euroopa Kohtu kohtupraktikale ja eeskätt 8. detsembri 1987. aasta kohtuotsusele Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528) ja 6. detsembri 1994. aasta kohtuotsusele Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400), leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Šveitsis maakonnaameti poolt koos andmete esitamise nõudega esitatud maksmise nõue ning Saksamaal esitatud negatiivne tuvastushagi lähtuvad mõlemad küsimusest, kas B. Schlömpil on seaduse alusel üle läinud nõudeõigustest tulenev ülalpidamiskohustus.

33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus nendib, et tsiviilkohtmenetluse seadustiku sätetest ja eeskätt selle artikli 62 lõikest 1 koostoimes artikli 202 lõikega 1 tuleneb, et vastavalt Šveitsi õigusele – välja arvatud teatavad erandid, mida käesolevas asjas ei esine – loetakse menetlus alates lepitusmenetluse avalduse esitamisest alustatuks. Sellest tulenevalt leiab nimetatud kohus, et lepitusmenetluse ja hilisema kohtuliku menetluse puhul on tegemist ühe ja sama menetlusega.

34 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb siiski, kas lepituskomisjoni, kellele lepitusmenetluse avaldus esitatakse, saab käsitada „kohtuna" Lugano II konventsiooni artiklite 27 ja 30 tähenduses.

35 Neil asjaoludel otsustas Amtsgericht Stuttgart (Stuttgardi esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas Šveitsi õiguse alusel tegutsev lepituskomisjon kuulub mõiste „kohus" alla Lugano [II] konventsiooni artiklite 27 ja 30 kohaldamisel?"

Eelotsuse küsimuse analüüs

36 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas Lugano II konventsiooni artikleid 27 ja 30 tuleb tõlgendada nii, et samal ajal pooleli olevate kohtuasjade (*lis pendens*) korral loetakse „kohtusse" pöördumise kuupäevaks kuupäeva, mil Šveitsi õiguse alusel tegutsevas lepituskomisjonis algatati kohustuslik lepitusmenetlus.

Lugano II konventsiooni kohaldatavus

37 Lugano II konventsioon hakkas Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel kehtima 1. jaanuaril 2011 (ELT 2011, L 138, lk 1). Vastavalt selle konventsiooni artikli 5 lõikele 2 kuuluvad ülalpidamiskohustusega seotud vaidlused põhimõtteliselt selle konventsiooni kohaldamisalasse.

38 Kõigepealt tuleb uurida, kas Lugano II konventsiooni seost määrusega nr 44/2001 reguleerivast konventsiooni artiklist 64 lähtudes võib Lugano II konventsioon olla põhikohtuasja asjaoludele kohaldatav.

39 Lugano II konventsiooni artikli 64 lõike 1 kohaselt ei piira see konventsioon muu hulgas määruse nr 44/2001 ja kõigi selle muudatuste kohaldamist liikmesriikides. Siiski, nagu ilmneb ka selle konventsiooni artikli 64 lõike 2 punktist b, kohaldatakse seda konventsiooni alati seoses peatamisega, kui menetlus algatatakse riigis, kus kohaldatakse kõnealust konventsiooni, aga ei kohaldata sama artikli 64 lõikes 1 osutatud teisi õigusakte (nt Šveitsi Konföderatsioon), ning riigis, kus kohaldatakse nii seda konventsiooni kui ka mõnda teist nimetatud artikli lõikes 1 osutatud õigusakti (nt Saksamaa Liitvabariik).

40 Määrus 44/2001 tunnistati kehtetuks määrusega nr 1215/2012, mida kohaldatakse alates 10. jaanuarist 2015, välja arvatud selle teatavad artiklid.

41 Seega, nagu ilmneb määruse nr 4/2009 artikli 68 lõikest 1, muudetakse selle määrusega määrust nr 44/2001, asendades viimasena nimetatud määruse sätted, mis on kohaldatavad ülalpidamiskohustuste suhtes. Kui määruse nr 4/2009 üleminekusätetest ei tulene teisiti, peavad liikmesriigid ülalpidamiskohustuse suhtes kohaldama määruse nr 44/2001 sätete asemel selle määruse sätteid kohtualluvuse, tunnustamise ning otsuste täitmisele pööratavuse ja täitmise, aga ka õigusabi kohta. Kohtualluvust käsitlevate määruse nr 4/2009 sätete hulgas on ka artikli 3 punkt a.

42 Kuivõrd Lugano II konventsiooni artikli 64 lõige 1 viitab määruse nr 44/2001 kõigile muudatustele, tuleb seda viidet mõista nii, et see hõlmab määruseid nr 4/2009 ja nr 1215/2012.

43 Järelikult on Lugano II konventsiooni artikli 64 lõike 2 kohaselt see konventsioon põhikohtuasjas kohaldatav.

Sisulised küsimused

44 Nagu ilmneb ka Lugano II konventsiooni artikli 27 lõikest 1, on *lis pendens* olukorraga tegemist juhul, kui eri riikide kohtutes on algatatud menetlused samade poolte poolt sama eseme kohta samal alusel esitatud hagide alusel.

45 Lugano II konventsiooni artikkel 30 määratleb kuupäevana, millal selle konventsiooni II jaotise 9. jao kohaldamiseks loetakse kohtusse pöördumine toimunuks, kas aja, mil kohtule esitatakse menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokument kostjale kätte toimetada, või kui dokument tuleb kätte toimetada enne kohtule esitamist, aja, mil kättetoimetamise eest vastutav asutus selle kätte saab, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokument kohtule esitada.

46 Kõigepealt tuleb märkida, et need Lugano II konventsiooni sätted on sõnastatud peaaegu identselt määruste nr 44/2001 ja nr 1215/2012 vastavate sätete sõnastusega.

47 Nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 27 märkis, ilmneb eesmärk tõlgendada Lugano II konventsiooni ja määruse nr 44/2001 samalaadseid sätteid ning ka kõiki selle määruse muudatusi ühetaoliselt, eeskätt protokolli 2 konventsiooni ühetaolise tõlgendamise ja alalise komitee kohta (ELT

2007, L 339, lk 27) viimasest põhjendusest ja selle protokolli artiklist 1, mille kohaselt seda konventsiooni kohaldavad ja tõlgendavad kohtud peavad tagama, et nimetatud õigusnormide võrdväärseid sätteid tõlgendataks ühtemoodi.

48 Euroopa Kohus on viidanud ka määruse nr 44/2001 ja Lugano II konventsiooni sätete eseme ja sõnastuse samasusele, mis võimaldab tagada kooskõla kahe õiguskorra vahel (vt selle kohta Euroopa Kohtu arvamus 1/03 (Uus Lugano konventsioon), 7.2.2006, EU:C:2006:81, punktid 152 ja 153).

49 Järgmiseks, võttes arvesse samal ajal pooleli olevate kohtuasjade (*lis pendens*) juhtumite lahendamiseks Lugano II konventsiooni ja määrustega nr 44/2001 ja nr 1215/2012 kehtestatud mehhanismide paralleelsust ja arvestades ühetaolise tõlgendamise eesmärki, mida on kirjeldatud käesoleva otsuse punktis 47, tuleb järeldada, et Lugano II konventsiooni artikkel 27 on oma olemuselt objektiivne ja automaatne ning lähtub selgelt ja üheselt kõnealustesse kohtutesse pöördumise ajalisest järjekorrast (vt analoogia alusel kohtuotsus, 4.5.2017, HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

50 Selles kontekstis, nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 41 märkis, määratleb Lugano II konventsiooni artikkel 30 ühetaoliselt ja autonoomselt kuupäeva, millal selle konventsiooni II jaotise 9. jao ja täpsemalt selle artikli 27 kohaldamiseks loetakse kohtusse pöördumine toimunuks, et vähendada erinevates osalisriikides paralleelselt toimuvate menetluste ohtu.

51 Lõpetuseks, mis puudutab Lugano II konventsiooni artikli 27 lõikes 1 ette nähtud tingimusi seoses erinevates riikides kohtusse esitatud nõuete poolte, aluse ja eseme samasusega, siis tuleb märkida, et vastavalt Euroopa Kohtu kohtupraktikale, mis käsitleb määruse nr 44/2001 artikli 27 tõlgendamist ja mis on ülekantav Lugano II konventsiooni artikli 27 tõlgendusele, on sellisel hagil, milles palutakse tuvastada kostja vastutus kahju tekitamise eest, sama alus ja sama ese, kui sama kostja esitatud negatiivsel tuvastushagil, milles ta palub tuvastada, et ta ei ole selle kahju tekitamise eest vastutav (vt selle kohta kohtuotsus, 19.12.2013, NIPPONKOA Insurance, C-452/12, EU:C:2013:858, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

52 Käesolevas asjas, nagu nentis ka eelotsusetaotluse esitanud kohus, esineb samal ajal pooleli olevate kohtuasjade (*lis pendens*) olukord tema menetluses oleva kohtuasja ja selle kohtuasja vahel, mida lahendab Kantonsgericht Schaffhausen (Schaffhauseni kantoni kohus), kuna need kaks kohtuasja lähtuvad mõlemad küsimusest, kas B. Schlömpil on seaduse alusel üle läinud nõudeõigustest tulenev ülalpidamiskohustus.

53 Tsiviilkohtmenetluse seadustikust tuleneb, et Šveitsi õiguses algab menetlus lepitusmenetluse avalduse, kohtuliku hagi või taotluse või ühise abielulahutusavalduse esitamisel. Lepitusmenetlus on ette nähtud seadusega, allutatud kohtumenetluse võistlevuse põhimõttele ning on põhimõtteliselt kohustuslik. Selle järgimata jätmine toob kaasa võimaliku hilisema kohtule esitatud hagi vastuvõetamatuse. Selle menetluse tulemuseks võib olla kas siduv kohtuotsus vaidluste puhul, mille väärtus ei ületa 2000 Šveitsi franki (ligikaudu 1740 eurot), või lahendusettepanek, mis vastuväidete puudumisel võib kohtuotsusena jõustuda vaidluste puhul, mille väärtus ei ületa 5000 Šveitsi franki (ligikaudu 4350 eurot), või kokkuleppe kinnitamine või menetluse jätkamise luba. Viimasel juhul on hagejal õigus esitada hagi kohtusse kolme kuu jooksul menetluse jätkamise loa saamisest. Šveitsi rahvusvahelise eraõiguse föderaalseaduse artikkel 9 näeb omakorda ette, et samal ajal pooleli olevate kohtuasjade (*lis pendens*) olukorras selle kindlaksmääramiseks, millal on hagi Šveitsi kohtusse esitatud, on otsustav kohtuasja algatamiseks vajaliku esimese toimingu kuupäev ning lepitusmenetluse alustamine on selleks piisav.

54 Lisaks, nagu märgib ka Šveitsi valitsus oma suulistes seisukohtades, peavad lepituskomisjonid ühelt poolt kohaldama tsiviilkohtmenetluse seadustikus ette nähtud tagatisi nendesse komisjonidesse kuuluvate rahukohtunike taandamise küsimuses, ja teiselt poolt täitma oma ülesandeid täiesti sõltumatult.

55 Nendest sätetest ilmneb, et tsiviilkohtmenetluse seadustikuga pandud ülesannete täitmisel võib lepituskomisjoni käsitada „kohtuna“ Lugano II konventsiooni artikli 62 tähenduses.

56 Nimelt tuleneb Lugano II konventsiooni artikli 62 sõnastusest, et mõiste „kohus“ hõlmab selle konventsiooniga seotud riikide määratud mis tahes ametiasutusi, millele on antud pädevus selle konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvate asjade lahendamiseks.

57 Nagu on rõhutatud ka Fausto Pocari koostatud selgitavas aruandes nimetatud konventsiooni kohta, mille nõukogu kinnitas (ELT 2009, C 319, lk 1), on Lugano II konventsiooni artikli 62 sõnastuses eelistatud funktsionaalset lähenemist, mille kohaselt kvalifitseeritakse asutus kohtuks pigem tema ülesannetest lähtuvalt kui formaalse klassifikatsiooni alusel, kuhu ta kuulub riikliku õiguse alusel.

58 Kõiki eelnevaid kaalutlusi silmas pidades tuleb esitatud küsimusele vastata, et Lugano II konventsiooni artikleid 27 ja 30 tuleb tõlgendada nii, et samal ajal pooleli olevate kohtuasjade (*lis pendens*) korral loetakse „kohtusse“ pöördumise kuupäevaks kuupäeva, mil Šveitsi õiguse alusel tegutsevas lepituskomisjonis algatati kohustuslik lepitusmenetlus.

Kohtukulud

59 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

30. oktoobril 2007 allkirjastatud tsiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse ning neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsiooni, mis on ühenduse nimel heaks kiidetud nõukogu 27. novembri 2008. aasta otsusega 2009/430/EÜ, artikleid 27 ja 30 tuleb tõlgendada nii, et samal ajal pooleli olevate kohtuasjade (*lis pendens*) korral loetakse „kohtusse“ pöördumise kuupäevaks kuupäeva, mil Šveitsi õiguse alusel tegutsevas lepituskomisjonis algatati kohustuslik lepitusmenetlus.

Allkirjad